

Fuldmægtig Torsten Asmund Sørensen
Kontoret for Uddannelsespolitik
Styrelsen for Univeriteter og Internationalisering
toso@ubst.dk

Danmarks Forskningspolitiske Råds bemærkninger til debatoplæg fra uddannelsesminister Morten Østergaard ”Plads til talenterne”

Danmarks Forskningspolitiske Råd takker for muligheden for at kommentere på uddannelsesminister Morten Østergaards debatoplæg ”Plads til talenterne”.

Danmarks Forskningspolitiske Råd hilser ministerens debatoplæg meget velkomment. Rådet finder, at emnet er helt aktuelt og meget vigtigt. For at fremme Danmarks internationale position inden for forskning, uddannelse og innovation er det afgørende vigtigt at arbejde aktivt med talenterne.

Der skal åbnes op for en øget differentiering indenfor uddannelser. Der skal gives muligheder til studerende for at udfolde deres talent såvel som øget transparens om kvalitet, niveau og orientering i uddannelserne for såvel studerende som afdelingerne.

Andelen af unge, der optages på de videregående uddannelser, er over en årrække steget markant. Og målsætningen om, at 25 % af en ungdomsårgang skal have en lang videregående uddannelse vil forøge optaget på universiteterne yderligere. Det øgede optag gør det nødvendigt at differentiere inden for de videregående uddannelser. Derfor skal talentudvikling og studievejledning også være langt mere differentieret.

Forskningsbaserede uddannelser skal give et godt fundament til at fortsætte i en karriere i det globale videnssamfund – i den offentlige sektor eller den private sektor, i Danmark eller i resten af verden. De unges perspektiver på at anvende deres universitetsuddannelse er i stigende grad blevet mangfoldige.

Danmarks Forskningspolitiske Råd støtter varmt op om det videre arbejde med at understøtte talentudvikling i uddannelserne. Med sine bemærkninger ønsker rådet at bidrage med nogle refleksioner og overvejelser, der kan kvalificere det videre arbejde med denne vigtige dagsorden. Refleksionerne er særligt relateret til de forskningsbaserede uddannelser, men de har også generel karakter.

Danmarks Forskningspolitiske Råd

30. august 2012

Styrelsen for Forskning og Innovation

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Direkte:
Telefon 7231 8237
Telefax 3544 6201
E-post kkm@fi.dk

Sagsnr. 12-122627
Dok nr. 2398433
Side 1/4

Behov for fleksibel indstigning som talent

Målet for divergens og differentiering i uddannelserne må være at få mere kvalitet og at understøtte alle studerende i at anvende deres evner til det højeste mulige niveau samt at opnå den bedste mulige uddannelse til gavn for den enkelte og til gavn for samfundet.

Ved at åbne for denne type muligheder for alle, der har evner til og vil påtage sig et ansvar for at gøre en særlig indsats, kan flere motiveres til at se glæden ved at arbejde hårdere og at dygtiggøre sig.

Det er vigtigt, at universiteterne (og andre uddannelsesinstitutioner) understøtter de unges uddannelse, så de fordres til at udnytte deres talent og ressourcer til det bedste mulige niveau. Uddannelsestilgang og niveau bør være differentieret såvel i forhold til fagligt niveau som i bredden, der hvor de studerende har forudsætninger for at blive excellente. Forskningsbaserede uddannelser er ikke orienteret mod en akademisk karriere alene, og talentudvikling og vejledning af studerende bør også sigte på andre områder end ph.d.-uddannelsen.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 2/4

Motivation, glæde ved og ønsker om at gøre en særlig indsats vil ofte opstå, når den studerende oplever et engageret miljø, inddragelse og interesse for det fag, problemstillinger eller samfundsmæssige udfordringer, som der arbejdes med i studiemæssig sammenhæng. Understøttelse af talenter bør være baseret på at give udfordringer, muligheder og anerkendelse til dem, der påtager sig en særlig indsats, stille differentierede, men så høje krav som muligt og at understøtte flest muligt i at nå så vidt som muligt i forhold til deres evner og ambitionsniveau.

Talent er ikke et lukket eller statisk begreb, der nødvendigvis kan identificeres eller udelukkes tidligt i et studieforløb. Ønsker den enkelte studerende at nå langt, vil flid og vilje til at opnå resultater være et væsentligt element. Den vilje kan være vanskelig at identificere tidligt, og ønsket om og viljen til at gøre en særlig indsats kan være baseret på et væld af grunde.

Talentudvikling bør derfor ske i fleksible tilgange, hvor der, uagtet om man er tidlig eller senere i et uddannelsesforløb, gives muligheder til dem, der kan og vil levere den særlige- og den ekstra indsats.

Fleksible virkemidler og ingen behov for bureaukratiske ordninger

Omdrejningspunktet i differentiering i uddannelserne bør sikres igennem en ubureaukratisk og fleksibel tilgang, hvor universiteterne har ansvar for at understøtte og motivere de studerende. Det er et ansvar, som universitetet har over for alle de studerende, det optager. Her er det vigtigt, at universiteterne sikrer klarhed om, hvordan de studerende bedst muligt kan udnytte egne ressourcer og motivere de studerende til at tage et ansvar for eget læringsudbytte og til at se nytten af at gøre en særlig indsats. Og hvis de studerende tager denne udfordring op, så skal der være synlighed og anerkendelse om det.

I oplægget er foreslået en række virkemidler, der alle kan anvendes i forhold til talentudvikling. Rådet ønsker at understrege, at der i forhold til udvikling af talent kan være en variation af virkemidler, og at det bør være universiteternes an-

svar at identificere, hvilke virkemidler der i forhold til deres særkende og studenter giver den bedste ramme for talentudviklingen.

En talentstrategi må dog ikke resultere i en række bureaukratiske og ressourcekrævende initiativer, der flytter den reelle opmærksomhed væk fra de studerende til systemer.

Differentiering i uddannelser og understøttelse af talent kan i vid udstrækning foregå ved at inddrage interesserede og motiverede studerende i flere af universiteternes aktiviteter og herigennem lade dem dygtiggøre sig på et højt niveau.

Synlighed og anerkendelse bør ikke være afhængig af en ECTS-ramme. Indsatsen kan anerkendes som noget særligt i tillæg til eksamensbeviset eller som en udmærkellesmarkering på eksamensbeviset.

En særlig indsats igennem højere niveauer, flere kurser eller andet engagement bør ikke have som forudsætning, at det skal kunne omsættes i ECTS-rammen. En ekstra indsats bør kunne fremstå og synliggøres på anden vis.

**Styrelsen for Forskning
og Innovation**

Side 3/4

Talentudvikling skal ses i en international sammenhæng

I arbejdet med at fremme talentudviklingen og øge niveauet af dygtige unge i Danmark er det vigtigt, at arbejdet i højere grad reflekterer et internationalt samspil omkring talentudvikling. Der er en afgørende international dimension i forhold til at understøtte og udvikle dygtige unge. For det første må et vigtigt aspekt af talentudviklingen være at få de dygtigste og mest ambitiøse internationale studerende til Danmark. Det kan bl.a. gøres igennem synlighed om muligheder for netop denne målgruppe. For det andet bør det overvejes, om en række af de virkemidler, der overvejes for at fremme talent, bør tænkes i sammenhæng med dynamiske internationale aktører. Det kunne være ophold og talentprogrammer ved de bedste udenlandske institutioner, deltagelse i internationale forskningsprojekter, udbud af og deltagelse i internationale talentprogrammer, deltagelse i samarbejdsprojekter med internationale virksomheder etc.

Talentudvikling er ikke en national afgrænset aktivitet. Talentudvikling bør om noget foregå i en international kontekst.

Talentudvikling forpligter også uddannelsesinstitutionerne

Talentudvikling bør udfordre uddannelsesinstitutionerne på en ny måde. Rådet ønsker at påpege, at der i arbejdet med at understøtte særligt ambitiøse eller dygtige kommende studerende er et stort ansvar for, at kommende studerende kan få bedre klarhed om, hvor de bør søge, hvis de vil have den bedste uddannelse i Danmark inden for et givet felt. Fokus på talent og mulighed for differentiering forpligter de institutioner, der udbyder uddannelser, på øget transparens om niveau, kvalitet og specialisering af de uddannelser, de tilbyder. Derigennem kan særligt dygtige eller motiverede unge aktivt søge til institutioner, hvor de i højere grad kan forvente at bliver udfordret og dygtiggjort inden for netop deres interessefelt. Her bør universiteterne i højere grad synliggøre kvalitet og indhold i deres uddannelsesforløb. Og de bør følge deres kandidater i fx fem år efter de har op-

nået deres eksamen for at fremme transparens om kvaliteten og værdien af deres uddannelsesforløb.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Claus Hviid Christensen'.

Claus Hviid Christensen
Formand for Danmarks Forskningspolitiske Råd

**Styrelsen for Forskning
og Innovation**

Side 4/4